Lausunto
5.10.2026

Tom-Henrik Sirviö, ekonomisti
tom-henrik.sirvio@sttk.fi

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 6.10.2026

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027, HE 175/2026 vp

STTK:n keskeiset viestit:

- Suomen talous on kasvanut vuodesta 2024 alkaen ja alkuvuoden 2026 vahvalta näyttäneitä talouskasvulukuja on korjattu syksyllä alaspäin. Talouskasvuun on kuitenkin yllättäen yhdistynyt **työllisyyden heikkeneminen** ja **työttömyyden kasvu**. Hallituksen sosiaaliturvaleikkauksiin perustuva työllisyyspolitiikan linja näyttää epäonnistuneen.
- Muut kuin leikkauksiin perustuvat työllisyystoimet ovat riittämättömiä. Hallitus on päättänyt pääosin kiitettävistä toimista kuten nuorten työllisyyssetelistä ja kaupunginosapiloteista, joilla on tarkoitus edistää työllisyyttä. **Toimien mittakaava ei valitettavasti riitä vastaamaan haasteen laajuuteen.**
- Veropolitiikan linja haastaa työllisyyspolitiikkaa. Hallituksen veropolitiikan ja rakenteellisten tekijöiden seurauksena **kokonaisveroaste laskee hallituskauden aikana talouden kokoon suhteutettuna vajaalla kolmella miljardilla eurolla**. Tässä ajassa tarvittavat työllisyystoimet kuitenkin maksavat ainakin lyhyellä aikavälillä. Siksi verotuloja pienentävä veropolitiikan linja haastaa paitsi julkista taloutta myös työllisyyspolitiikkaa.

Suomen taloustilanne olisi vaatinut erilaista politiikkaa

Suomen talous on ollut kasvussa vuodesta 2024 alkaen. Tilastokeskuksen tarkentuneet tiedot paljastavat, että sekä 2024 että 2025 talous on kasvanut vajaan prosentin. Sen sijaan alkuvuoden 2026 kasvuluvut ovat **tarkentuneet merkittävästi alaspäin**. Kun vielä kesällä ennakoitiin lähes kahden prosentin kasvua, syyskuussa tarkentuneet arviot lupaavat alkuvuodelle enää noin prosentin kasvua.

Perinteisesti ajatellaan, että talouskasvu parantaa työllisyyttä viiveellä. Toisaalta talouskasvu muodostuu määritelmällisesti tuottavuuden ja työn määrän kasvusta eli positiivinen työllisyyskehitys kasvattaa taloutta.

Kuluvan hallituskauden kehitys on siinä mielessä poikkeuksellinen, että talouskasvuun ei ole yhdistynyt työllisyyden kasvu, vaan kehitys on ollut päinvastainen.

Kausi- ja satunnaisvaihtelusta puhdistettu 15–64-vuotiaiden työllisyysasteen trendi on heikentynyt hallituskauden alusta syyskuuhun 2026 mennessä **yli 2,5 prosenttiyksikköä**. Työttömyysasteen trendi on noussut **lähes kolme prosenttiyksikköä**.

Talous- ja työllisyyskehityksen epäsuhdasta herää väistämättä kysymys talouspolitiikan linjasta. Näyttää, että **hallituksen leikkauksiin perustuva työllisyyspolitiikka on ennemminkin heikentänyt tilannetta kuin tukenut talouden suotuisaa kehitystä.** Talouskasvusta ei juuri ole hyötyä, jos se ei välity kansalaisille työpaikkoina ja parempina palkkoina. Vaikka kansalaisten ostovoima on parantunut kiitos ammattiliittojen neuvottelemien palkankorotusten, näyttäytyy työllisyystilanne huolestuttavana.

Erityisen huolestuttava on pitkäaikaistyöttömien määrä. Vähintään vuoden työttömänä olleita **pitkäaikaistyöttömiä on yli 50 000 enemmän** kuin hallituksen aloittaessa. Tämä kertoo kyvyttömyydestä vastata pitkäaikaistyöttömyyden ongelmaan.

Suomen työllisyystilanne vaatii ajattelutavan muutosta. Työllisyyden edistämisestä on siirryttävä **työttömyyden vähentämiseen ja siihen tähtääviin toimiin**. Pelkkä työn tarjonnan kasvattaminen ei selkeästi riitä, vaan työlle on luotava kysyntää.

Työllisyyspolitiikka kaipaa muutakin kuin leikkauksia

Työllisyyspolitiikassa on myös valonpilkahduksia. Hallitus on päättänyt esimerkiksi nuorten työllistymissetelistä ja kaupunginosapiloteista työllisyyden edistämiseksi. On kuitenkin syytä huomata, että **ehdotusten mittakaava on huolestuttava pieni.**

Esimerkiksi työllistymisseteliin on varattu rahoitus 3 300–6 600 nuoren työllistämiseen. Ikäluokassa on kuitenkin **tähän nähden moninkertaisesti työttömiä ja jopa pitkäaikaistyöttömiä on enemmän**. Seteli voi myös **syrjäyttää** muutenkin syntyvää työtä eikä se kohdistu esimerkiksi kaikkein vaikeimmassa asemassa oleville pitkäaikaistyöttömille.

Hallituksen olisikin ollut syytä **kääntää työllisyyspolitiikan fokusta** yhä enemmän konkreettisesti työttömien työllistymistä auttaviin toimiin mittavien sosiaaliturvaleikkausten sijaan. Esimerkiksi sosiaaliturvan **suojaosat olisi palautettava** ja työvoimapalveluiden **resursointia vahvistettava tavoitteena työvoimapalveluiden asiantuntijoiden työnhakijamäärien pienentäminen valtakunnallisesti**.

Samalla työvoimapolitiikan fokusta olisi käännettävä myös työnantajien asenteisiin. Mittava työttömyysongelma ja eri puolilta raportoidut työvoiman saatavuuden haasteet eivät kerro vain puutteista työnhakijoiden osaamisessa tai työhalukkuudessa vaan siitä, että työmarkkinoilla ei syystä tai toisesta haluta hyödyntää olemassa olevaa osaamista. Työttömien työnhakijoiden joukossa on kymmeniä tuhansia koulutettuja ammattilaisia, joiden työllistymisen pitäisi olla kansallinen tavoite.

Veropolitiikka uhkaa työllisyyspolitiikkaa

Hallituksen veropolitiikka yhdessä verotuksen rakenteellisten tekijöiden kanssa johtaa siihen, että kokonaisveroaste laskee hallituskauden aikana **noin prosenttiyksikön**. Euroiksi muutettuna tämä vastaa **vajaata kolmea miljardia euroa**.

Kolme miljardia euroa vähemmän julkisiin palveluihin tarkoittaa väistämättä leikkauspaineita myös työllisyyspolitiikan keinoihin, kuten esimerkiksi hallituksen toteuttamat leikkaukset palkkatukeen ja työllisyyden edistämisen valtionyhtiön lakkauttaminen.

Jos suomalaisille halutaan luoda työtä ja parempaa toimeentuloa, on veropolitiikan mahdollistettava paitsi toimiva sosiaaliturva myös hyvät ja oikea-aikaiset julkiset palvelut. Tämä tarkoittaa, että kokonaisveroaste ei saa laskea. Päinvastoin **veroasteen pitää nousta**, jotta julkisten palveluiden turvaaminen on mahdollista.

STTK ry
sttk@sttk.fi
www.sttk.fi
Mikonkatu 8 A, 6. krs
00100 Helsinki